

Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 9 § mukaisten julkisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuus sekä 17 § mukaiset täydentävät palvelut 1.1.2026 alkaen

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta 11.11.2025 § 128
256/00.01.02/2025

Valmistelija

Kallioniemi Maija

Vuoden 2026 alussa voimaan tulevan eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 3 §:n mukaan kunta (järjestäjä) huolehtii alueellaan eläinlääkäripalvelujen sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon järjestämisestä siten kuin eläinlääkintähuoltolaissa säädetään. Järjestäjän tehtävistä huolehtii lautakunta tai muu monijäseninen toimielin. Järvenpään ja Keravan kaupunkien sekä Nurmijärven, Mäntsälän ja Tuusulan kuntien muodostamalla ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella järjestämisestä vastaava viranomainen on Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta.

Nykytilanne

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus vastaa nyt voimassa olevassa eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009) kunnalle määrättyjen tehtävien hoidosta yhteistoiminta-alueella, johon kuuluvat Järvenpään kaupunki, Keravan kaupunki, Nurmijärven kunta, Mäntsälän kunta ja Tuusulan kunta. Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 11 §:n mukaan kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka kunnan alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla. Lisäksi kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäripalvelua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina. Voimassa olevassa eläinlääkintähuoltolaissa peruseläinlääkäripalveluilla tarkoitetaan eläinlääkäripalvelua, jota annetaan eläinlääketieteellisen yleistutkimuksen perusteella eläintenpitopaikoissa tai tavanomaisissa eläinlääkärin vastaanottotiloissa.

Kunnan on myös järjestettävä eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon terveydellinen valvonta ja muu elintarviketurvallisuuden valvonta sekä kunnaneläinlääkärille mm. eläintauti-, sivutuote- ja eläinsuojelulainsäädännössä määrättyjen valvontatehtävien hoito.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus järjestää eläinlääkäripalvelut omana tuotantonaan Järvenpäälle, Keravalle, Nurmijärvelle ja Tuusulalle. Mäntsälälle eläinlääkäripalvelut ostetaan Helsingin yliopiston Tuotantoeläinsairaaltalta. Hankinta on aikanaan kilpailutettu hankintalain (348/2007) mukaisesti. Virkatehtävät järjestetään kaikille kaupungeille ja kunnille ympäristökeskuksen virkaeläinlääkäreiden toimintana.

Eläinlääkintähuoltolain uudistus

Uusi eläinlääkintähuoltolaki 285/2023 tulee voimaan 1.1.2026. Lain keskeisenä tarkoituksena on turvata perustason eläinlääkäripalvelujen saatavuus koko maassa sekä täsmentää kuntien järjestämisvastuuta. Laki

selkeyttää, mitkä palvelut kuuluvat lakisääteisesti kunnan vastuulle ja mitkä voidaan tuottaa täydentävinä markkinaehtoisesti. Samalla se varmistaa, että palvelut hinnoitellaan kohtuullisesti, kilpailuneutraliteetti toteutuu ja kunnaneläinlääkärijärjestelmä säilyy toimintakykyisenä.

Eläinlääkintähuoltolain 8 §:ssä luetellaan kaikki yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka kunnan on järjestettävä 9 §:n mukaisesti vähintään elintarvike- ja turkistuotantoeläimille, sekä tarjottava sellainen eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (kiireellinen eläinlääkäriapu). Muut lakisääteiset palvelut järjestetään alueellisen saatavuuden ja muiden järjestäjälle tässä laissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi, huomioiden yksityinen palveluntarjonta. Järjestäjä voi myös päättää tarjota järjestämisvastuun ylittäviä täydentäviä eläinlääkäripalveluita (17 §), joiden tulee sisältönsä ja mitoituksensa osalta olla oikeasuhtaisia ja markkinaperusteisesti hinnoiteltuja, eivätkä ne saa olla erikoiseläinlääkäripalveluita

Lain 10 §:n mukaan järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella. Kiireellistä eläinlääkäriapua on kuitenkin annettava kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin viedään saamaan eläinlääkäriapua järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle. Järjestäjän tulee huolehtia, että järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja on saatavilla arkipäivisin ainakin virka-aikaan. Eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen.

Eläinlääkäripalvelut tulee järjestää siten, että eläinlääkäri käy tarvittaessa eläinten pitopaikassa, kun palveluja tuotetaan elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle kotieläimille, hevoseläimille sekä sellaisille muille suurikokoisille kotieläimille, joita ei voida ilman merkittävää vaivaa kuljettaa eläinlääkäriin vastaanotolle.

Lisäksi eläinlääkintähuoltolaissa säädetään elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja eläinten hyvinvoinnin valvonnasta sekä eläintautien vastustamistyöstä kunnissa. Lain 20 § mukaan näiden lakien nojalla kunnaneläinlääkäreillä määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytykset on järjestettävä alueellisten ja valtakunnallisten valvontaa koskevien suunnitelmien mukaisesti. Kaikkien tehtävien hoitamista varten järjestäjällä on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkäriin virkoja.

Helsingin yliopiston asema järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tuottajana

Uuden eläinlääkintähuoltolain 18 §:ssä säädetään yliopistollisesta eläinsairaalasta toiminta-alueensa kuntien ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tuottajana. Yliopisto tuottaa 9 §:n mukaisesti järjestäjien järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja julkisina eläinlääkäripalveluina siinä laajuudessa kuin eläinlääkäreiden koulutuksen ja eläinlääketieteellisen tutkimuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen vaatii. Valtioneuvoston asetuksessa eläinlääkintähuollosta (351/2025) 4 §:ssä todetaan kunnat, joiden alueilla yliopisto tuottaa eläinlääkäripalveluja eläinlääkintähuoltolain 18 §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti julkisina

eläinlääkäripalveluina. Ympäristökeskuksen sopijakunnista tämä koskee Mäntsälää. Uuden eläinlääkintähuoltolain siirtymäsäännöksen (38 §) perusteella ne 9 §:ssä tarkoitetut eläinlääkäripalvelut, joita Helsingin yliopisto on tuottanut järjestäjän ja yliopiston välisen sopimuksen perusteella vähintään kolmen vuoden ajan tämän lain voimaantuloa edeltävien viiden vuoden aikana, määrittävät tämän lain voimaan tullessa Helsingin yliopiston julkisen palvelutuotannon laajuuden kyseessä olevassa toiminta-alueen osassa. Mäntsälän virka- ja päivystysaikaisia eläinlääkäripalveluja koskevat ostopalvelusopimukset yliopiston kanssa ovat olleet voimassa yli viiden vuoden ajan, joten yliopisto tuottaa palvelut Mäntsälälle lain voimaantullessa.

Yliopiston kanssa ja Mäntsälän kunnan edustajien kanssa on kuluneen vuoden käyty neuvotteluja kunnan päättämästä eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuusta, uuden lain mukaisesta sopimuksesta sekä korvauksesta, jonka Mäntsälän kunta maksaa jatkossa yliopiston tuottamista eläinlääkäripalveluista. Virkatehtävät hoitavat edelleen Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen eläinlääkärit.

Oma tuotanto ja ostopalvelut

Ympäristökeskuksen Tuusulassa sijaitsevalla vastaanotolla työskentelee neljä praktikkoeläinlääkäriä (4 htv) ja kolme pieneläinhoitajaa (3 htv). Praktikkovirkoihin kuuluu kiireettömän eläinlääkäriavun antaminen virka-aikana ja kiireellisen eläinlääkäriavun antaminen sekä virka- että päivystysaikana kaikille eläinlajeille. Keski-Uudenmaan eläinlääkärien toimesta on vuonna 2024 hoidettu noin 6200 eläintä virka-aikana ja päivystysaikana noin 1900 eläintä.

Ympäristökeskuksen eläinlääkärit hoitavat kaikki virkatehtävät kaikkien sopijakuntien alueella. Valvontaeläinlääkärit (2 htv) vastaavat virka-aikana eläinsuojelulain valvonnasta. Tarvittaessa praktikkoeläinlääkärit osallistuvat virka-aikaisiin eläinsuojelutehtäviin ja vastaavat niistä päivystysaikana. Praktikkoeläinlääkärit vastaavat eläintautilain mukaisesta valvonnasta sekä virka-aikana että päivystysaikana. Virkatehtäviä hoitavat praktikko- ja valvontaeläinlääkärien lisäksi eläinlääkintähuollon päällikkö (1 htv), hygieenikkoeläinlääkäri (1 htv) ja terveysvalvonnan päällikkö (1 htv).

Mäntsälälle eläinlääkäripalvelut on ostettu Helsingin yliopiston Tuotantoeläinsairaaltalta. Tuotantoeläinsairaala on hoidettu mäntsäläläisiä eläimiä vuonna 2024 noin 4200 eläintä virka-aikana ja päivystysaikana noin 700 eläintä.

Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeeseen vaikuttavat mm. alueen eläinmäärät, yksityiset palvelut ja oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet. Aktiivisten pitopaikkojen määrät ovat poimittu Ruokaviraston eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteristä. Määrät eivät kerro onko pitopaikoissa eläimiä tällä hetkellä, jos eläintenpitäjä ei ole päivittänyt tietoja. Pitopaikka voi olla, vaikka siellä ei olisi eläimiä ja samalla eläintenpitäjällä voi olla useampia pitopaikkoja, esim. useampi laidun. Pitopaikassa voi olla tuotantoeläimiä, seura- ja harraste-eläimiä tai molempia. Lampaiden ja vuohien sekä siipikarjan ja hevosten pitopaikoissa on pääosin seura- ja harraste-eläimiä.

- nautojen pitopaikat 42 kpl
- sikojen pitopaikat 2 kpl

- lampaiden ja vuohien pitopaikat 174 kpl
- hevosten pitopaikat 311 kpl
- siipikarjan pitopaikat 413 kpl
- tarhatun riistan (linnut) pitopaikat 9 kpl
- mehiläisten pitopaikat 135 kpl
- lemmikkieläinten määrä (1 lemmikki / 8 asukasta) 24 000 kpl

Eläinlääkäripalvelujen markkinakartoitus Uudellamaalla

Julkisten eläinlääkäripalveluiden palvelutarpeen lähtökohtana on alueellinen markkinatilanne ja arvio siitä, missä määrin yksityinen tarjonta on riittävä vastaamaan alueen asukkaiden tarpeisiin saada lain tavoitesäännöksessä mainitut yhdenvertaiset, toimivat ja kohtuuhintaiset eläinlääkäripalvelut.

Uudenmaan ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt, Helsinkiä lukuun ottamatta, laativat yhteistyössä kyselyn yksityisille eläinlääkäripalveluita tarjoaville yrityksille heidän tarjoamistaan palveluista. Kysely toteutettiin keväällä 2025. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen sopijakuntien alueelta alueella kysely lähetettiin 24 yksityiselle eläinlääkärille/eläinlääkäriasemalle, vastauksia saatiin 12 (50 %). Vastauksia saatiin kaikissa sopijakunnissa sijaitsevilta palveluntuottajilta. Eläinten lääkinnälliseen hoitoon liittyviä palveluita tarjoaa 11 vastannutta ja yksi vastaajista tarjoaa erityistason yritysneuvontaa maitotilallisille. Kiertävillä palveluilla tarkoitetaan käyntejä suurelainten pitopaikoissa tai kotikäyntejä pieneläinten luona. Vastaanottopalveluja ja kiertäviä palveluja on tarjolla kaikissa sopijakunnissa. Palveluissa ja niiden tasossa on vaihtelua perustason palvelusta sairaalatason palveluun ja hinnat vaihtelevat sen mukaisesti.

Kaikki yksityiset palveluntarjoajat tarjoavat palveluja arkisin päiväsaikaan, kahdeksan tarjoaa palveluja arkisin ilta-aikaan ja yksi yöllä arkisin (kiertävä palvelu), mutta vain sopimuksen mukaan. Viikonloppuisin päivällä ja illalla palveluja tarjoaa kaksi, joista toinen on kiertävä ja palvelua tarjotaan vain sopimuksen mukaan ja toinen tarjoaa sekä vastaanottopalveluja että kiertäviä palveluja silloin, kun se sopii palveluntarjoajalle. Viikonloppuisin öisin palveluja tarjoaa yksi kiertävä vain sopimuksen mukaan sekä juhlapyhinä päivä- ja ilta-aikaan palvelua tarjoaa yksi sekä vastaanottopalveluna että kiertävänä silloin, kun se sopii palveluntarjoajalle.

Kuusi vastanneista ottaa vastaan kiireistä hoitoa vaativia potilaita (perussairaudet, esim. tulehdukset) joko niin, että kiireisille potilaille on varattu aikoja tai niitä otetaan vastaan, mikäli sattuu olemaan vapaita aikoja ja useimmiten niitä on. Viisi vastanneista ottaa vastaan kiireisiä potilaita, mikäli sattuu olemaan vapaita aikoja, mutta useimmiten aikoja ei ole tai kiireisiä potilaita ei oteta ollenkaan. Neljä vastanneista ottaa vastaan kiireistä leikkaushoitoa vaativia potilaita (esim. keisarinleikkaus, märkäkohtu) joko niin, että kiireisille leikkauksille on varattu aikoja tai niitä otetaan vastaan, mikäli sattuu olemaan vapaita aikoja ja useimmiten niitä on. Seitsemän vastanneista ottaa vastaan kiireisiä leikkauksia, mikäli sattuu olemaan vapaita aikoja, mutta useimmiten aikoja ei ole tai kiireisiä potilaita ei oteta ollenkaan. Kaikki yksityiset tarjoavat perustason palveluja (esim. yleistutkimus, rokotus, tunnistusmerkintä, loishäädöt, lopetus) ja melkein kaikki perustason kirurgiaa (esim. kastroatio, sterilisaatio, ihopatin poisto) ja perustason hammashoitoja. Vain kaksi yksityisistä olisi kiinnostunut osallistumaan julkiseen palveluun kuuluvan eläinlääkäripäivystyksen järjestämiseen (osittain tai kokonaan)

mikäli saadaan neuvoteltua tyydyttävä ratkaisu. Toinen näistä yksityisistä tarjoaa palveluja vain pieneläimille ja toisen toiminta on vasta alkuvaiheessa. Vain kolme yksityisistä olisi kiinnostuneita osallistumaan julkiseen palveluun kuuluvien päiväaikaisten peruseläinlääkäripalvelujen tuottamiseen (mukaan lukien kiireellinen eläinlääkäriapu) mikäli sopimusehdoista saadaan neuvoteltua tyydyttävä ratkaisu. Kaksi näistä yksityisistä tarjoaa palveluja vain pieneläimille ja kolmannen toiminta on vasta alkuvaiheessa.

Koska ympäristökeskuksen sopijakuntien alueella ei ole sellaisia yksityisiä eläinlääkäripalvelujen tarjoajia, jotka olisivat kykeneviä ja halukkaita tuottamaan kaikki järjestämisvastuun piiriin kuuluvat palvelut vuorokauden ympäri sopimukseen perustuen, on tarkoituksenmukaista, että Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen eläinlääkintähuollon järjestämisvastuulle kuuluvat palvelut järjestettäisiin jatkossakin omana tuotantona. Riittävän laajaa omaa tuotantoa puoltavat lisäksi kustannusten ennustettavuuden ja lakisääteisten palvelujen keskeytymättömyyden tarve sekä se, että jos eläinlääkäripalvelut ovat kokonaan ulkoistettu ja tulee tarve palata omaan tuotantoon, niin sen uudelleen käynnistäminen olisi hyvin hidasta ja kallista. Virkatehtävien hoitaminen edellyttää myös riittävää määrää eläinlääkäreitä.

Järjestämisvastuu ja palveluvalikoiman määrittely ja perustelut

Eläinlääkintähuoltolain 8 §:ssä on esitetty ne eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka turvataan tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta:

1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;

Perustelut: Välttämätön osa muita järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluita ja hoidon asianmukaisuuden varmistamista, joten sen katsotaan kuuluvan aina järjestämisvastuuseen.

2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;

Perustelut: Koiran tunnistusmerkintä on lakisääteinen velvollisuus koirien omistajille, joten on välttämätöntä varmistaa palvelun saatavuus sopijakuntien alueella kaikissa tilanteissa. Myös muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen edellyttää koirien ja kissojen tunnistusmerkinnän sisällyttämistä järjestämisvastuuseen.

3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;

Perustelut: Kuuluu aina järjestämisvastuuseen, sillä koskee elintarviketuotantoa varten pidettäviä eläimiä.

4) rokotus;

Perustelut: Rokotusten tarjoamisella varaudutaan eläintautitilanteen tai sen uhkan hallitsemiseen. Rokotukset ovat olennaisia infektiotautien ehkäisyssä. Kansanterveydellisistä syistä on varauduttava myös ihmisten ja eläinten välillä leviävien tarttuvien tautien ennaltaehkäisyyn nopeasti käynnistettävillä rokotuksilla. Rokotuksilla vähennetään eläintautien

esiintymistä ja mikrobilääkkeiden käyttö, sekä parannetaan eläintuotannon kannattavuutta.

5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;

Perustelut: Loisten leviäminen ihmisten ja eläinten välillä (muun muassa heisimadot ja suolinkaiset) on voitava estää. Palvelun riittävydestä on huolehdittava, ja mahdolliseen nopeaan lääkitystarpeen lisääntymiseen varauduttava sisällyttämällä palvelu järjestämisvastuuseen. Vähentämällä loistautien esiintymistä edistetään eläinten terveyttä ja hyvinvointia, sekä parannetaan eläintuotannon kannattavuutta.

6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;

Perustelut: Suun perusterveydenhuollon kohtuuhintaisten palvelujen riittävyys on eläinsuojelullisista syistä varmistettava. Ympäristökeskuksen tarjoama hoito keskittyy ainoastaan perusluonteiseen hammashoitoon, esimerkkinä hammaskivenpoisto

7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;

Perustelut: Kuuluu aina järjestämisvastuuseen, sillä koskee elintarviketuotantoa varten pidettäviä eläimiä.

8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoilta, sioille, lampaille, vuohille ja poroille;

Perustelut: Kuuluu aina järjestämisvastuuseen, sillä koskee elintarviketuotantoa varten pidettäviä eläimiä.

9) kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;

Perustelut: Kuuluu tuotantoeläinten osalta aina järjestämisvastuuseen. Kissojen ja koirien osalta kohtuuhintaisen palvelun saatavuus on välttämätöntä varmistaa. Kissojen osalta perusteluna ovat myös eläinsuojelulliset syyt (suurien kissapopulaatioiden syntymisen estäminen). Kissojen hallitsematon lisääntyminen ja kissan päätyminen kulkukissaksi johtavat eläinten hyvinvointiongelmiin. Lisäksi kissat voivat levittää eläintauteja ja zoonooseja, joista seuraa riskejä eläinten ja ihmisten terveydelle. Löytöeläinten talteenotto on eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023) kunnille asetettu velvoite, ja tehostamalla kissojen kastraatioita ja sterilisaatioita vähennetään kuntien kustannuksia löytöeläinten osalta.

10) sairaan eläimen klininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;

Perustelut: Kuuluu olennaisena osana kiireelliseen eläinlääkärintäyttöön ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

11) sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus;

Perustelut: Kuuluu aina järjestämisvastuuseen, sillä koskee elintarviketuotantoa varten pidettäviä eläimiä.

12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito,

sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;

Perustelut: Kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuun ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

13) synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;

Perustelut: Kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuun ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

14) eläimen lopetus.

Perustelut: Kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuun ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen omassa toiminnassa kaikkien 8 § eläinlääkäripalveluiden sisällyttäminen järjestämisvastuuseen on tarpeen oman palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämisen sekä muiden järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Merkittävin palvelu on kiireellinen eläinlääkäriapu, jonka toimivuus edellyttää riittäviä eläinlääkäriresursseja. Alueellisen markkinatilanteen selvityksen perusteella alueella on tarve palveluille nimenomaan virka-aikojen ulkopuolella. Muita laissa säädettyjä tehtäviä ovat mm. valvontatehtävät ja eläintautivalmius.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on huomioitu yksityisten palveluntuottajien sopijakuntien tarjoamat palvelut. Palveluita tuotetaan yksityistä tarjontaa täydentävinä. Kiireettömiä eläinlääkäripalveluita on kattavasti tarjolla, mutta sisällyttämällä välttämättömät palvelut järjestämisvastuuseen järjestäjä varmistaa, että palveluita on saatavilla kaikissa tilanteissa ja myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Järjestäjällä on aina viime kädessä järjestämisvastuu kaikkien 8 §:n mukaisten palvelujen osalta. Järjestämisvastuun arvioinnissa tulee huomioida lisäksi se, että yksityinen palvelujen tuottaja voi valita toiminta-aikansa ja asiakkaansa vapaasti, eikä sillä ole velvollisuutta ottaa vastaan kaikkia avun tarpeessa olevia eläinpotilaita.

Riittävän kattava kiireettömien palvelujen tarjoaminen myös lemmikki- ja harraste-eläimille mahdollistaa toiminnan akuuteissa tilanteissa sekä tuotantoeläimille tarjolla olevan palvelun saatavuuden. Lisäksi henkilöstön saatavuuden kannalta on olennaista, että tehtäväkuva säilyy riittävän laajana, kuitenkin vaikuttamatta markkinatilanteeseen. Tarjottavat palvelut eivät sisällä erikoiseläinlääkäripalveluita. Vastaanoton varustus vastaa tavanomaista kunnaneläinlääkäriin vastaanottoa. Palveluiden tuottaminen on tarpeen oman palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämiseen.

Helsingin yliopiston järjestämien Mäntsälän eläinlääkäripalvelujen osalta järjestämisvastuuseen sisällytetään kaikki eläinlääkintähuoltolain 8 §:ssä esitetyt eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka muille sopijakunnille järjestetään ympäristökeskuksen omana tuotantona.

Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestäminen

Kunnat voivat eläinlääkintähuoltolain 17 § mukaan tarjota markkinoillakin tarjolla olevia järjestämisvastuuta täydentäviä palveluita yhtiöittämättä, mutta vain sisältönsä ja mitoituksensa osalta rajatusti ja oikeasuhtaisesti ottaen huomioon julkisen eläinlääkintähuollon perustehtävä sekä yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien asema. Täydentävillä palveluilla voidaan välttää sairaan eläimen kuljettamista kauemmaksi ja välittömällä hoidon aloittamisella voidaan turvata eläimen henki tai parantaa ennustetta huomattavasti. Täydentävät palvelut lisäävät työn mielekkyyden säilymistä, tukevat eläinlääkärien riittävän osaamisen ylläpitoa, antavat mahdollisuuden tehdä eettisesti kestävää potilastyötä ja varmistavat julkisten palvelujen jatkuvuutta tulevaisuudessa.

Täydentäviä palveluita voidaan tarjota vain, jos toimitilat ja työvälineet ovat asianmukaiset toimenpiteiden suorittamiseen ja henkilökunnan osaaminen on riittävää, eikä toimenpide vaadi eläinlääkärin perustutkintoa laajempaa osaamista. Täydentäviä palveluita voidaan tarjota sekä päivystys- että ajanvarausaikana, jos ne ovat hoidettavalle eläimelle tarkoituksenmukaisia. Täydentävät eläinlääkäripalvelut hinnoitellaan markkinaperusteisesti ja niiden määrä on kokonaisuutena arvioiden vähäinen.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus voi harkintansa mukaan omana toimintaan järjestää seuraavia täydentäviin palveluihin kuuluvia toimenpiteitä:

- leikkaukset: märkäkohtuleikkaukset, keisarinleikkaukset, sterilisaatio koiralle ja muille lemmikkieläimille, kastraatio muillekin lemmikkieläimille kuin kissalle ja koiralle, pehmytosakirurgia kuten erilaisten kasvainten poisto, yksinkertaiset virtsakivileikkaukset,
- kuvantaminen: ultraäänitutkimus
- perustasoinen sairauden hoito: myös muille kuin tuotantoeläimille, esim. jatkohoitona annettavat suonensisäiset nesteytyshoidot ensimmäisen hoitokäynnin jälkeen, pitkäaikaissairauksien kontrollikäynnit, kipulääkehoito.

SGEI-velvoitteen mukainen toimeksianto

SGEI (Services of General Economic Interest, komission päätös 2012/21/EU) on EU-komission sääntökehys, joka sallii valtionapuun liittyviä kevyitä tukitoimia, kun ne koskevat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluita. Päätös määrittää, milloin tällaiset palvelut voidaan katsoa yleisen taloudellisen edun mukaisiksi ja millaisia tukia niihin saa antaa ilman kilpailua. Päätös edellyttää toimeksiannon antamista palveluvelvoitteesta.

Yleistä taloudellista etua koskeva palvelu tarkoittaa palvelua, joka hyödyttää laajasti yhteiskuntaa, ei vain yksittäistä henkilöä tai yritystä. Esimerkiksi kunnallinen eläinlääkäripalvelu on tällainen palvelu, koska se edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä elintarviketurvallisuutta.

Kunnat voivat määrittää palveluita SGEI-päätöksen mukaisiksi ja antaa niitä koskevan toimeksiannon. Kunnallinen päätös, jolla määritellään eläinlääkäripalveluja koskeva järjestämisvastuu, voi toimia SGEI-toimeksiantona. Toimeksiannon kesto voi olla enintään 10 vuotta.

Kuntien on raportoitava komissiolle kahden vuoden välein sellaiset tukijärjestelyt, jotka täyttävät päätöksen ehdot. Myös avoimuusvaatimusten

on täytyttävä. Raportointi hoidetaan maa- ja metsätalousministeriön kautta, ministeriön ohjeistuksen mukaisesti.

Esittelijä

ympäristökeskuksen johtaja Sjöblom Leena

Päätösehdotus

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta päättää

- että Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen omana toimintanaan järjestämien eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu on eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla laajuudeltaan lain 8 §:n listauksen mukainen. Järjestämisvastuu kattaa yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, joilla varmistetaan palveluiden riittävä alueellinen saatavuus, turvataan oman palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitäminen sekä varmistetaan muiden eläinlääkintähuoltolaissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukainen hoito
- että Helsingin yliopiston järjestämien Mäntsälän eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu on eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla laajuudeltaan lain 8 §:n listauksen mukainen. Järjestämisvastuu kattaa yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut.
- että Keski-Uudenmaan ympäristökeskus voi järjestää omana toimintanaan täydentäviä palveluita vastaanotolla käytössä olevien resurssien, vastaanoton varustetason ja eläinlääkäriin perustutkinnon antamien rajojen sisällä sekä päivystys- että ajanvarausaikana, jos ne ovat hoidettavalle eläimelle tarkoituksenmukaisia. Täydentävinä palveluina voidaan järjestää seuraavia palveluja:
 - leikkaukset: märkäkohtuleikkaukset, keisarinleikkaukset, sterilisaatio koiralle ja muille lemmikkieläimille, kastratio muillekin lemmikkieläimille kuin kissalle ja koiralle, pehmytosakirurgia kuten erilaisten kasvainten poisto, yksinkertaiset virtsakivileikkaukset,
 - kuvantaminen: ultraäänitutkimus
 - perustasoinen sairauden hoito: myös muille kuin tuotantoeläimille, esim. jatkohoitona annettavat suonensisäiset nesteytyshoidot ensimmäisen hoitokäynnin jälkeen, pitkäaikaissairauksien kontrollikäynnit, kipulääkehoito
- että tällä päätöksellä määriteltävä kunnallinen järjestämisvastuu on Euroopan komission päätöksen 2012/21/EU mukainen alueellinen SGEI-palveluvelvoitteen (Services of General Economic Interest) toimeksianto
- että SGEI-toimeksianto on voimassa 31.12.2035 saakka ellei sitä kumota tai korvata uudella toimeksiannolla

- että tämä päätös tulee voimaan 1.1.2026 mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta
- valtuuttaa ympäristökeskuksen johtajan allekirjoittamaan Mäntsälän eläinlääkäripalveluja koskevan sopimuksen Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ja Helsingin yliopiston välillä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

Sopijakuntien kirjaamot, Helsingin yliopisto